

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 183.

Inserati:

Enostop. petilvsta (72 mm):
za enkrat 15 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Zmaga centra.

(Zadnje poročilo o izidu volitev od volivnega odbora nemškega katoliškega centra v Kolinu.)

Obrnili smo se na centromov volivni odbor v Kolinu in smo dobili o izidu volitev sledeče poročilo *:

Centrum (dozdaj močan 99 članov). Izvoljenih 92 (l. 1903 je bilo izvoljenih pri glavni volitvi 88). V ožjo volitev pride centrum v 33 okrajih. Od teh je 11 gotovih.

Nacionalni liberalci (dozdaj 51 članov). Izvoljenih 17 (l. 1903: 6). V ožjo volitev pridejo v 63 okrajih; od teh je 18 gotovih.

Socialni demokratje (dozdaj 78 članov). Izvoljenih 29 (l. 1903: 56). V ožjo volitev pridejo v 88 okrajih, od teh je le 7 gotovih.

Svobodomiselnja ljudska stranka (dozdaj 20 članov). Izvoljenih 6 (l. 1903: 0). V ožjo volitev pride v 29 okrajih, 17 gotovih.

Svobodomiselnja zveza (Freis. Vereinigung) (dozdaj 10 čl.). Izvoljena 2 (l. 1903: 0). V ožjo volitev pride v 13 okrajih, 8 gotovih.

Južnonemška ljudska stranka (dozdaj nobenega mandata). Izvoljena dva; v ožjo volitev pride v 9 okrajih, 2 gotova.

Gospodarska zveza (Wirtschaftliche Vereinigung). V tej so antisemitje, Zveza kmetovalcev, Bauernbund, krščanski socialci itd. Dozdaj niso bili zastopani. Sedaj je izvoljenih 11; v ožjo volitev pridejo v 25 okrajih; od teh je gotovih 10.

Državna stranka. Izvoljenih 8 (l. 1903: 6). V ožjo volitev pridejo v 15 okrajih, od teh so 4 gotovi.

Konservativci (doslej 52 članov). Izvoljenih 40 (l. 1903: 32). V ožjo volitev pridejo v 29 okrajih, 9 gotovih.

Poljaki (dozdaj 16). Izvoljenih 17 (l. 1903: 14). V ožjo volitev pridejo v 5 okrajih, trije gotovi.

Nemški hanoveranci (dozdaj 7). Izvoljen nobeden, kakor tudi l. 1903 ne. V ožjo volitev pa pridejo v treh okrajih.

Danci so dobili en glas, kot leta 1903; lotarinški blok en glas, dva sta brezbarvna.

Ta izid pomeni za centrum sijajno zmago. Vlada je državni zbor razpustila zato, da zlo mi moč katoliškega centra; v volivnem boju se je sicer ogibala parole kulturnega boja, toda nacionalni liberalci, na katere se je opirala vlada, so apelirali v boju proti centru na vse protirimske nagone luterancev, so klicali iz groba duh Bismarkov, rotli vse nemštvo, naj se ne poda vnovič v Kanoso k centru, v dnljnaj zase evangelijsko zvezo, ki je pgnala proti katoličanom svoje pastore, se laskali akademikom in profesorski visokošolski inteligenci, češ, prišel je čas, da steremo reakcijo

* Poročila graških in dunajskih listov so netočna in zelo napačna. Uredništvo.

in osvobodimo nemškega duha, črne internacionalne, ki mu brani razviti se v smeri Momm-senovih in Vriktzschevih gospodskih idealov. Še huji nasprotnik centrov je v tem boju bila vlada. Ta je poizkušala vzbuditi v ljudstvu nacionalne nagone, špekulirala z njegovimi dinastičnimi čuti, sklicevala se na čast Nemčije, naslikala mu v bajnih barvah pomorsko kolonialno nalogo Nemčije, ki bo domovino povzdignila v velesilo, enakovredno Angleški, nekateri vladni listi so celo pisali, da je v nevarnosti hohencolerstvo, ako se ne potisnejo v kot centrum, Velfi, Poljaki in soc. demokrati. Vlada je pritiskala na uradništvo, na patriotska društva, predvsem na »Kriegerverein«, naj 25. t. m. »storijo svojo dolžnost.« Nič manj srdito so se vrgli na centrum socialni demokratje. Bernstein je v »Soc. Monatshefte« razglasil, da mora socialna demokracija centrum izpodmakniti iz celega rurskega okrožja in res — socialni demokratje so proti centru povsod nastavili svoje kandidate, celo v kolinski okolici.

Centrum je porazil vse svoje nasprotnike. Bil je edina stranka, ki se je v volivnem boju naslanjala edino na lastno moč in organizacijo. Niti to ni pomagalo, da se je pojavilo mnogo »nacionalnokatoliških« kandidatov, ki so hoteli med katoličani samimi napraviti razdor. Centrum bo še močnejši, kot je bil.

Nasprotni socialni demokratje. Porazeni so, dasi je Bebel še pred kratkem v Hamburgu izjavil, da bo število volivcev, ki bo glasovalo za socialno demokracijo, narastlo na tri milijone. Ta nepričakovani poraz kaže v prvi vrsti notranjo slabost socialne demokracije. Dozdaj je zmagovala v prvi vrsti zato, ker je zanj glasovalo mnogo liberalne inteligence. Odkar pa se je socialna demokracija zabubila v svoje nedotakljive dogme, potlačila revizionizem, s katerim je Bernstein hotel stranko prenoviti, odkar so se jeli podirati znanstveni temelji marksizma, njegove ekonomske teze, njegov zgodovinski materializem, odkar se je pokazalo, da se dejanski družabni razvoj ne vrši po principih socialnodemokratskih doktrin, je stranka, nazunaj mogočena vsled vzorne discipline, naznotraj okamenela in zastala. Da ta stagnacija pomeni nazadovanje, so pokazale volitve. Topot je meščanski kartel vršel socialiste, ker je nacionalna parola združila drugače diametralno nasprotne konservativce z liberalci in ker je centrum teden pred volitvijo svojim volivcem zaklical: »Noben glas socialnim demokratom!« — Vspeh pri glavnih volitvah so dosegli liberalci. Leta 1903 jih je bilo izprva izvoljenih 6, pri ožjih volitvah 44; letos pa 17, v ožje volitve pa pridejo v 63 okrajih, od katerih je pa le 18 gotovih. Pričakovanja, ki se združujejo s to zmago in odmevajo po vseh nemških liberalnih listih, pa se ne bodo vresničila. Večino novih mandatov so si namreč nacionalni liberalci priborili le vsled tega, ker so jim konzervativci

dali brez protikandidatur vse svoje glasove, da zmagojo socialdemokrata. Vrhtega pa so topot pridobili zase one, ki so drugače volili s socialnimi demokrati in ogromno maso tistih, ki zadnje desetletje sploh niso šli volit. Končno pa jim je vlada šla povsod na roko, kakor je to Bülow napovedal v svojem silvesterskem pismu in pri banketu kolonialne »Zveze«. Ako ožje volitve slabo izpadejo, ne dobijo niti toliko mandatov, kot so jih dozdaj imeli.

O kaki »pomladitvi« liberalizma, kakor sanjata »N. Fr. Presse« in »Zeit« že zato ni govora, ker so topot zopet ohranili svojo prejšnjo moč konservativci, ki so si priborili 40 mandatov in pridejo v 29 okrajih v ožjo volitev. (L. 1903 so dobili 32, pri ožjih volitvah 29 mandatov). Edini sta te dve stranki zgolj od slučaja do slučaja v nacionalnih vprašanjih, njun gospodarski, socialno-politični in tudi kulturni program je pa docela nasproten.

Za kolonialni program bo vlada topot lahko dobila večino. To je njena zmaga, več pa ni dosegla. Strla je začas socialno demokracijo, celo obče priljubljeni von Vollmar pride v Monakovem z liberalcem v ožjo volitev, Bernstein pa je v Vratislavi propadel. Le eno se ji ni izpolnilo: izpodrinuti katoliški centrum. Morala bo zopet z njim vladati in že sedaj, komaj dan po volitvah, hodijo vladna glasila k centru v Kanoso. Uresničila se je ponosna beseda, ki jo je v tem volivnem boju izreklo odlično centromovo glasilo: »Sie sollen auf Granit beissen!« Liberalcem pa so se izjavile vse nade na kulturni boj: sami so vrgli svoje najzanesljivejše pomagače v kulturnem boju, socialne demokratje in so se združili v protisocialistiški blok s konservativci, ki so nasprotni vsaj protikrščanskemu kulturnemu boju. V tem se je pokazalo liberalno polovičarstvo.

Danes smo dobili naslednja brzogjavna poročila.

Bakljada Bülowu in Dernburgu.
Berolin, 28. jan. Berolinski dijaki so sklenili, da prirede protestno izjavo proti centru na čast nemškemu državnemu kancelarju Bülowu in kolonialnemu ravnatelju Dernburgu. Protestirali nameravajo tudi proti policiji zaradi stališča, ki ga je zavzela, ko so objavili izid volitev. Bülowu in Dernburgu nameravajo prirediti bakljado.

Viljemova zahvala svobodomiselnim strankam.

Berolin, 28. jan. Bajje je poblastil nemški cesar Viljem kneza Bülowa, da se zahvali v cesarjevem imenu načelnikom treh združenih svobodomiselnih strank za stališče, ki so ga zavzeli pri volitvah s pristavkom, da se skupni nastop svobodomiselnih strank posreči tudi pri ožjih volitvah.

Dernburg o izidu nemških državnozbornih volitev.

Berolin, 28. jan. Nemški kolonialni ravnatelj Dernburg je izjavil o volitvah: Socialno-

demokratski uspeh je posledica, ker je stranka odklanjala zahtevo za pomoč onim našim rojakom, ki žrtvujejo svoje življenje domovini v južni Afriki. Socialna demokracija se pokori zdaj tudi zato, ker je vedno le ugovarjala in ker je, dasi delavska stranka, hotela ovirati priložnost, da se dobi delo. Po delovanju Nemčije v kolonijah se nudi mnogo dobrot delavstvu. Glede na stališče, katero zavzema centrum nasproti kolonialnim zahtevam, danes to stališče nima več prejšnje važnosti, ker dobi vlada zdaj za svoje zahteve večino tudi brez centra. Dernburg je tudi izjavil, da upa na uspešno delovanje prihodnjega državnega zbora.

Voditelj centra dr. Schädler o izidu volitev.

Berolin, 28. jan. Znani voditelj centra dr. Schädler je izjavil: Maščevalne politike ne nameravamo voditi. Stranka bo tudi v bodočnosti nastopala tako, kakor je nastopala dozdaj. Upoštevala bo vsako predlogo in jo natančno proučila. O stališču, ki ga zavzame stranka, se bo sklepalo stvarno ne glede na vladne osebe.

Volivna zveza med centrom in socialnimi demokrati.

Magdeburg, 28. jan. »Magdeburger Zeitung« poroča iz Berolina: Centrum je sklenil, da podpira pri ožjih volitvah socialno-demokratske kandidate in da pričakuje isto od socialne demokracije. Sklicuje se na sličen slučaj na Bavarskem, kjer sta centrum in socialna demokracija sklenili sličen kartel. Prihodnjo nedeljo skličejo socialni demokrati v Nemčiji 200 volivnih shodov. Ta taktična zveza med centrom in socialnimi demokrati bi bila ugodna zato, ker bi bili docela porazeni nacionalni liberalci, kar bi prišlo v prvi vrsti prav Poljakom in vsem, ki hočejo v Nemčiji streti Viljemov absolutizem.

Proti Wieserju.

Gorica, 27. januarja.

Danes se je vršil protestni shod proti pangermanskem načelniku na državnem kolo-dvoru, Wieserju. Udeležilo se je zborovanja okolu 400 oseb. Zborovanje je otvoril Gabršček in bil shodu tudi predsednik. Prvi je govoril dr. Puc, ki je opisal preteklost in dose-danje delovanje Wieserjevo ter označil njegovo nezmožnost kot uradnik, kar ga pa ne zavira, da je dober agitator za pangermanstvo. Za njim je zopet govoril Gabršček, ki je po-jasnil, kako nesramno Wieser deluje v škodo Slovencev v Gorici. Tako postopanje moramo združeni Slovenci in Italijani preprečiti. Raz-ume se, da se Wieser čuti v tem delovanju za pangermanstvo čisto varnega, ker čuti, da mu krije hrbet minister Derschatta. Tema dvema tega sicer nemoremo toliko zameriti, a Italijani in Slovenci pa tudi ne smemo biti tako neumni, da bi to trpeli. Nemškega jezika pri nas ne priznamo! Potem je govoril soc. de-

LISTEK.

Črnomelj in Metlika ob 500letnici.

Črnomelj in Metlika sta ob istem času zadobila mestne pravice, bila zajedno povzdignjena v vrsto mest. To spričuje listina, ki se hrani v vicedomskem arhivu, ne več v izvršvirniku, ampak v prepisu. Poslali so jo metliški mestni očetje v Črnomelj 27. avgusta 1457. V njej potrjuje metliško starejšinstvo črnomaljskemu, da je bil Črnomelj že od starodavnosti deležen enakih milosti, predpravic, privilegijev, kakor Metlika. Obema mestoma so delili enake milosti goriški grofje in za njimi avstrijski vojvode. V listinah iz avstrijske vlade se Metličani prvič imenujejo meščani 1. februarja 1407. Tega leta je izdal na Dunaju vojvoda Albreht odlok, naj bodo prosti davka vitezi in vojaki, ki bivajo v Metliki in Črnomlju. Skoraj se drznemo sklepati, da je bila to priložna listina ustanovnemu pismu, ki ga je uničil ogenj ali pa je bila izdana po utemeljitvi obeh mest. Dokler ne bomo zanesljivejšega zagotovila v tej zadevi, naj nam kaže ta listina ustanovni dan mest Črnomlja in Metlike — 1. februar 1407. V tem nas potrjujejo te misli:

Nekaj nenavadnega je pač bilo, da sta bila mala, neznamenatna trga povzdignjena v vrsto mest. Take odlike so se delile le trgom, kjer je cvetela industrija, bila razvita trgovina. V tem o naših belokranjskih dveh mestih sicer ne more biti govora, pač pa je nekaj drugega nagnilo deželnega kneza do tega koraka. Turki niso bivali več ob obalah Črnege morja, trkati so jeli na vrata osrednje Evrope same. Prvi pogled na kranjsko zemljepisno karto, nje južna in jugovzhodna stran nas prepriča, da je Turek udrl od Balkana sem v Kranjsko najlažje skozi ravnino pri Krškem in čez obojestransko Prikolpe od Vinice, mimo Črnomlja do Metlike. Treba je bilo meji branika proti bližajoči se turški sili. Ta potreba je nagnila vladajočega kneza, da je v ta namen utrdil oba tedanja belokranjska trga, obdal ju z obzidjem, nastanil vojaške in podelil jima mestne pravice. Iz strahu pred napredujočo turško močjo se je gotovo skrbelo za varnost meje o pravem času, predno je še udrl Turek v Kranjsko. Prvi napad turški na našo kronovino je veljal ravno Beli Krajini. Leta 1408 9. oktobra so napadli Metliško: ta dan so že taborili pred utrjeno Metliko in od tu plenili po okolici in obiskali tudi Črnomelj. Belo Krajino je prvič teptalo turško kopito leta 1408. Napadena je bila na Kranjskem le ona, kakor tudi leta 1411. Vse to

govori za leto 1407 kot rojstno leto obeh belokranjskih mest: Črnomlja in Metlike.

Petsto let — pač dolga doba! Koliko sprememb v osodi naših mest! Dokler je bila brambena črta proti Turkom Kolpa in Obkolpe, bilo je v obeh mestih kaj živahno. Ta doba je pač zlata doba v povestnici obeh mest. Bivalo je v njih vojaštvo, imela je prostorne shrambe za vojaške potrebe, stanovali so v obeh mestih vojaški poveljniki. Večkrat se je mudil v Črnomlju slavni Herbert VIII. Turjaški in Žiga Višnjegorski. Oba sta nesrečno padla na bojišču pri Budačkem na rečici Radonja blizu Slunja 22. septembra 1575. Truplo Žige so prepeljali iz bojišča v Črnomelj in ga položili v cerkveni žr ali rakev. Vedno se je stekalo v mestu dovolj ljudi. Meščanom je bila dana prilika do dobičkonosnega dela. Pa prišlo je drugače. Med letom 1570 in 1580 so zgradili onkraj srebrnopene Kolpe trdnjavo Karlovec in ta je potegnil nase vse dobrote, ki so doslej pritekale v Črnomelj in Metliko. Vojaštvo se je preselilo v Karlovec, z njim se je od Belokranjcev poslovala vsa sreča, vse blagostanje. Za zlato to dobo nastopijo žalostni časi. Nad obe mesti je prihrula nesreča za nesrečo, ena hujsa od druge. Večkrat ponavljajoča se kuga, siloviti požari so mesti strašno razdejavali, vsekali globoke, nezaceljive rane. Mesto je jelo pe-

šati, ves razvoj je običal v nekaki stagnaciji, iz katere ga ni bilo mogoče dvigniti. Do danes si nista mogla kaj opomoči.

Za silo životarita Črnomelj in Metlika ob c. kr. uradih, a povzdignili jih tudi ne bodo. V zastarani otrpnosti željno pričakujeta bolj agilne sile, od katere upata boljše bodočnost. Potrpečljivo posluškujeta, kdaj se oglasi pisk bobnečega železnega voza, ki bo oznanil pričetek novega preporeda.

Ob petstoletnici zremo na obe mesti. Mnogo bridkih ur je šlo mimo njih. Meščani so nosili težka bremena in prebili marsikatero revo, o kateri se zunaj ni vedelo, kaj še, da bi se razglasila po širokem svetu. Hiše na obrežju obeh mest so živi spomeniki in klicarji iz teh časov. Pričajo nam, da so jih gradile trudne roke in prazni žepi. Mogočni klicarji so, ki kličejo glasno danes ob tem spominu svoje zastopnike:

Čez zid kitajski — naše Gorjance

Poglejte že enkrat na Belokranjce;

Uslišite že enkrat našo prošnjo:

Prikaži kmalu se železni stroj,

Stopite zaniga v odločilen boj,

Za letošnjo petstoletnico,

Zagotovite še letos nam železnico!

Belokranjc.

mokrat Ropas, ki je bičal Wieserjevo ravnanje z uslužbenci ter pojasnil, da niti on, ne njegov podrejeni uradnik Ferrari nista opravičena uslužbenecv stante pede odpuščati iz službe, kakor to delata ta dva, temveč v vsakem slučaju sta dolžna naznaniti ravnatelstvu nezmožnost svojih podrejenih uslužbenecv. Še le sporazumno z ravnateljstvom smeta po 14-dnevni odpovedi odsvoliti ljudi, med tem, ko ta dva naše domače ljudi odslavljata takoj, ko najdeta nemške ljudi v nadomestilo.

Za njim je nastopil neki italijanski železniški uslužbenec, rodem Gorican, ki je pravil drastične slučaje, kako Wieser postopa z ljudmi pri sprejemu v službo in kako zaničljivo in podlo nazivlje tukajšnje domačine, ki so slučajno še tam v službi, sicer pa jih ni več veliko.

Gabršček je stavil resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta od Slovencev in Italijanov. Resolucija zahteva, naj se odstrani od tu Wieser in drugi uradniki, ki so nezmožni slovenskega jezika ter se naj nadomeste s slovenskimi.

Po zborovanju je bila demonstracija pred stanovanjem Wieserjev in na državnem kolodvoru. Množica je klicala »Doli z Wieserjem!« »Abasso il Wieser!« Potem se je množica mirno razšla. Pred postajo je bilo 14 policistov, ki so varovali »priljubljenega« Wieserja.

Državni zbor.

Dunaj, 26. jan.

Lokalne železnice.

Danes je zbornica po obširni razpravi dolgo vrsto zakonov, s katerimi se vladi dovolijo dodatni krediti za že dovoljene železnice in pa zagotovi državno poroštvo za zgradbo raznih novih lokalnih železnic. Tako je l. 1898 državni zbor dovolil za železnico od Gabele v Boko Kotorsko in črto do Dubrovnika 11.632.000 kron. Vlada pa zahteva še 620.000 kron. Za lokalne železnice Marijine toplice-Karlovi vari, Lambach-Haag, Sinčaves-Zelezna kapla (60.000), Trst-Poreč (2 milijona 520.000), Bregenc-Bezan, Meran-Mals in Hartberg-Friedberg zahteva vlada še 12 milijonov 160.000 kron.

Drugi zakoni zagotavljajo poroštvo države za zgradbe 20 novih železnic nižje vrste. Za razne nove železnice prispeva država 17.433.800 kron, za ostale prevzame pa še poroštvo za štiridestotno obrestovanje zgradbene glavnice. V razpravi so se oglašili tudi štirje člani »Slovanske zveze«.

Dr. Korošec je zagovarjal zgradbo železnice od Maribora do Wiesa, od Purkle mimo Ptuj do Rogatca, železnice ob Sotli, dalje od Ljutomer do Ormoža in od Polzele do Kamnika.

Poslanec Spinčič je naglašal, da je jako čudno, ker vlada zahteva za železnico Trst-Poreč skoraj še tri milijone, dasi je država izplačala že okoli 12 milijonov. Dalje zahteva železnico Hrpelje-Kozina-Sapjane ali Jordane.

Poslanec Perić je zopet grajal vlado, ker zanemarija Dalmacijo.

Vipavska železnica.

Poslanec dr. Žitnik je rekel v razpravi: Ker je že pozna ura in zbornica utrujena, hočem prav kratko izvršiti svojo nalogo. Najprvo izrekam v svojem in v imenu tovarišev živo obžalovanje, ker vlada že leta in leta naravnost zanemarija Kranjsko glede na lokalne železnice. Danes dovolimo mnogo železnic za razne dežele, za Kranjsko nobene. Vlada naj ne kaže na železnico Št. Janž-Trebnje, ker ta železnica se bode zgradila s popolno zasebnim kapitalom, država ne bode prispevala niti reparija. Zato opozarjam vlado, naj vsaj poskrbi, da se čimprej zveže Kamnik s primerno točko železnice Dravograd-Velenje-Celje.

Kot notranjski poslanec pa opozarjam vlado v prvi vrsti na vipavsko železnico. Z zakonom z dne 21. julija 1896, št. 141, je bila zagotovljena državna garancija za 30,4 km dolgo železnico od Gorice do Ajdovščine, katere stroški so bili proračunjeni na 1.635.000 kron. Za to železnico je goriški deželni zbor dovolil 200.000 kron za glavnice delnice, občine pa 100.000 kron. Ta železnica pa je ostala neizgotovljena zagata sredi lepe vipavske doline ravno pred pragom kranjske dežele. Raznoteri razlogi pa govore za to, da se ta železnica podaljša skozi kranjski del vipavske doline mimo Razdrtega do Postojne. Vlada sama je leta 1896 v dotični prilogi tako-le utemeljevala to železnico: »Nameravana lokalna železnica, za katero se živo zanimajo vsi interese, ima glavni namen, da izboljša in povzdigne gospodarske razmere v vipavski dolini. Prebivalstvo te doline se največ peča s sadirjevo in vinorejo. Ravno ti dve panogi poljedelstva že mnogo let trpita in pešata vsled slabih prometnih zvez z vnanjimi trgi. Le železnica more znižati transportne stroške ter lepemu vipavskemu sadju in dobremu vinu zvišati cene na oddaljenih trgih ter revnemu kmečkemu prebivalstvu primerno plačati njegovo delo. Kakor poljedelstvo trpi v vipavski dolini tudi industrija. Nova železnica bode gotovo izboljšala te razmere ter omogočila tudi boljše uporabo državnih gozdov. Vipavska železnica bode služila v prvi vrsti krajevnim koristim, v drugi vrsti pa tudi v prometno-političnem oziru. Delna progla do Ajdovščine je le začetek zveze med Gorico in Postojno. S to železnično zvezo bi se izpopolnilo železnično omrežje na jugozapadu države. Zato so bile že pri zgradbi od Gorice do Ajdovščine merodajne določbe za glavne železnice.«

Pri rokah imam odgovor železniškega ministrstva z dne 13. novembra 1906 uprav-

nemu svetu vipavske železnice z ozirom na komisijski ogled, ki se je vršil dne 18. in 19. aprila minolega leta. Ministrstvo odgovarja namreč, da dovoli koncesijo za podaljšanje železnice, a za sedaj samo do Vipave. Pripomni pa: »Skoraj vsi interesovani krogi so se izrekli, da bode železnica le tedaj donasala večje gospodarske koristi, ako se ne podaljša le do Št. Vida, ampak do Postojne ob Južni železnici.«

Torej vlada sama prizna, da se mora vipavska železnica podaljšati in zvezati s Postojno. Te dni sem dobil iz Vipave dve prošnji, na železnično upravo in vojno ministrstvo. Podpisanih je 12 občinskih zastopov v vipavskem sodnem okraju, ki prosijo, naj se železnica podaljša. Z dovoljenjem gospoda predsednika hočem prečitati nekaj odstavkov iz prošnje. Občinski zastopi pišejo: »Glavni trgi naših pridelkov so Ljubljana in severne pokrajine. Gorenja vipavska dolina je navezana na Ljubljano, kjer so tudi višji deželni uradi. Za podaljšanje železnice govori tudi strateški moment, torej vojaški ozir, kar je izrecno priznal tudi bivši načelnik generalnega štaba, fcm. Beck. Res je sicer, da bi krajevne razmere, hude strmine podražile železnico, ko bi se zgradila ob Nanosu. Opozarjamo pa, da bi se mogla železnica primerno zgraditi po takozvanem »Pasjem repu«, ki se od Št. Vida polagoma vzdiguje do Razdrtega. Od Razdrtega pa do Postojne bi krajevne razmere ne delale nobenih ovir in težav.«

Z ozirom na te sicer kratke, a stvarne opazke predlagam:

»C. kr. vladi se naroča, naj čimprej ukrene vse potrebno, da se zagotovi podaljšanje železnice od Ajdovščine po vipavski dolini na Kranjskem do Postojne ob Južni železnici; v to svrhu naj vlada že bodoči zbornici predloži dotični načrt zakona.«

Prosim, naj visoka zbornica sprejme to resolucijo, ki naj jo železnična uprava tudi takoj resno upošteva. (Živahna pohvala.)

Zbornica je odobrila vse označene zakone in predložene resolucije.

Avtomobili.

Avtomobili in enaki stroji so sicer jako lepa in koristna iznajdba, vendar pa tudi nevarni na cestah ljudem. Avtomobilisti divjajo po javnih cestah, da so sami večkrat v smrtni nevarnosti. Saj so znane mnoge nesreče. Avtomobil podere na tla človeka, povzroči žival ter oddivja, pa se meči za njim. Zato je čim glasnejša zahteva, naj se ustvari zakon v varstvo občinstva. Pravno čustvo zahteva odškodnino. In ta določba bode najboljše nauk za avtomobiliste, da ne bodo kakor norci brez potrebe strašili ljudi. Naravnost smešni in prazni so ugovori, da bode trpela industrija vsled določenih odškodnin.

Po načrtu zakona sta odgovorna za poškodbe ter dolžna povračila voznik in lastnik avtomobila. Voznik pa je prost odškodnine, ako vozi v javni službi, n. pr. gasilci, vojak itd. Istotako je odgovoren najemnik avtomobila ali sploh oseba, ki si je ali izposodil ali ukradel avtomobil.

Odškodnina pa je določena ne le za poškodovane ali umorjene osebe, ampak tudi za poškodovano blago v smislu avstrijskega državnega zakonika. Tudi ta načrt zakona je zbornica nocoj odobrila.

Prihodnja in zadnja seja je v ponedeljek.

ZADNJA SEJA SEDANJEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Danes ima sedanja poslanska zbornica svojo zadnjo sejo. Štiri ministrstva: dr. Körberjevo, Gavčevo, Hohenlohevo in sedanje Beckovo je videla sedanja zbornica. Vsi so poizkušali, da spravijo v tir državnozborni čoln. Splošno priznavajo, da je bil v tem oziru najbolj spreten sedanji ministrski predsednik Beck, kateremu se je posrečilo, da je odpravil prejšnjo politično nedelavnost in pripravi zbornico, da je pričela intenzivno delati. Zasluga Beckova je, da se je rešila volivna preosnova. Beckovo ministrstvo bo vodilo tudi državnozbornske volitve in če nova zbornica ne izpremeni sedanje vlade, prične Beckova vlada reševati tudi drugo ji po kroni poverjeno dolžnost: rešitev nagobnjenega vprašanja z Ogrsko. Po rešeni volivni reformi je zdaj najbolj pereče vprašanje: razmerje med našo državo polovico in Ogrsko.

GOSPOSKA ZBORNICA.

Gosposka zbornica je rešila zakon o pokojnini za vojaške vdove in sirote, o novicah, o provenijenci helmja in o ponarejanju vin. Ponedeljek pride na vrsto konverzija hipotekarnih dolgov. Gospokozbornica komisija je sprejela zakon o kongruu dodatno s predlogom Perića, ki zagotovi zvišanje kongrua tudi redovnikom v Dalmaciji, ki oskrbujejo tam dušno pastirstvo. Baje hoče plenum gospokozbornice ta zakon rešiti tako pozno, da poslanska zbornica ne bo mogla proti temu predlogu, ki je bil sprejet samo vsled pomote, ničesar ukreniti.

NOVE VOLITVE.

Ministrski predsednik baron Beck je več poslancev obvestil, da se bodo državnozbornske volitve vršile med 8. in 10. majem.

VOLIVNO GIBANJE V BUKOVINI.

Bukovina ima štiri nemške mandate, a glede na kandidate se še niso zedinili, ker si nasprotujejo Nemci in judi. Profesor dr. Skedl ima mandat v mestnem volivnem okraju Radautz-Sereth-Suczawa, med tem ko imajo judi precej siguren volivni okraj na vzhodu črnoviškega volivnega okraja, nasprotuje pa nemško ljudsko društvo proti kandidaturi dr. Skedla. Zveza Nemcev pa zahteva, da naj judovski kandidat kandidira v črnoviškem za-

hodnem okraju. Nemci in judi se pogajajo, da naj bi profesor dr. Skedl kandidiral v zahodnem črnoviškem volivnem okraju, judovski kandidat naj bi se pa nastavljal v volivnem okraju Radautz-Sereth-Suczawa. Judovski kandidat je nadzornik preizkuševališča živil. Gotovo je, da bosta zopet izvoljena rumunska poslanca vitez Vassilko v Višnici in Tuliak.

ČEHI IN NOVE VOLITVE.

Ker so odklonili češki agrarci in češki narodni socialisti nameravani skupni nastop pri državnozbornskih volitvah, je akcija za skupni nastop vseh čeških strank pri prihodnjih državnozbornskih volitvah izključen. Skupno pa nastopijo pri prihodnjih državnozbornskih volitvah Mlado- in Staročehi ter češki radikalni meščani.

CELO MINISTERSTVO ODLIKOVANO.

Cesar je imenoval parlamentarne ministre dr. Pacaka, dr. Marcheta, dr. Derschatto, Pradeja in dr. Forta za tajne svetnike. Ministrskemu predsedniku Vladimiru baronu Becku je podelil veliki križ Leopoldovega reda, ministrom grofu Dzieduszycyemu, grofu Auerpergu, dr. Korytowskemu, dr. Kleinu in baronu Bienertu pa red železne krone I. vrste.

ŠKANDALI NA OGRSKEM.

Proti Polonyju je objavil odvetnik dr. Hajos odprto pismo na predsednika »Budimpeštanske odvetniške zbornice. V pismu zahteva proti Polonyju disciplinarno preiskavo in pa, da naj ga črtajo iz seznama budimpeštanskih odvetnikov.

Veliko vznemirjenje je povzročila med člani neodvisne stranke napoved, da izda sicer slaboglasni časninar Arpad Gjuriš brošuro »Franc Kossuth & Comp«, v kateri očita Kossuthu njegove prejšnje zveze z denarnimi zavodi, pri katerih je posloval kot ravnatelj. A napovedana senačna Gjuriševa brošura ni izšla, ker je sežgal izdajatelj že natisnjene izvode. Arpad Gjuriš bivši leta 1902 odpuščen diurnist pošne hranilnice je bil zaradi raznih goljufij že večkrat kaznovan in zatorej tej neizliš Gjurišovi brošuri ne pripisujejo nikakih posledic, dasi je sama napoved napravila velik strah med poštenjakoviči ogrske neodvisne stranke.

Polonyi sam se precej obotavlja, da svojo častito osebo izroči sodišču. Pravijo, da stori to danes, jutri pa naznani zbornici svoj odstop. »Magyar Nemzet« poroča, da odstopi s Polonyjem tudi grof Andrassy, na njegovo mesto pa da vstopi Kolomann Szell. Potrjena ta vest še ni.

Judinja Schönberger se je seznanila na Dunaju v nekem gledališču z vdovo mürzušlugskega glavarja Hervarya, ki nastopa zdaj po dunajskih varietetnih gledališčih. Sodijo, da namerava liki judinja Hervary tudi zloglasna Schönberger javno nastopiti. Schönbergerca je rekla, da sicer ne zna peti, a to je postranska stvar, ker zna plesati in pa da ima prijetno zunanost. Na vprašanje nekega časnika, jeli namerava nastopiti v kakem cirkusu ali pa v kakem varietetnem gledališču je odgovorila, da to ni izključeno. Dunajska lahkoživa petična družba bo imela torej lahko še priliko, da si ogleduje judinjo Schönbergerjevo v trikotu.

NOVI RUSKI ZASTOPNIK V BOLGARIJI.

Ker je odstopil dosedanji ruski agent v Sofiji Ščeglov, je imenovala ruska vlada za njegovega naslednika dosedanjega ravnatelja v ruskem ministrstvu vnanjih zadev Sementovskega.

ZAČASNA IZPREMEMBA V RUMUNSKEM MINISTERSTVU.

Rumunski zunanji minister general Lahovary je odpotoval vsled bolezni v Lausanne. Začasno bo vodil njegove posle trgovinski minister.

MIR NA SAMOSU.

Na Samosu je odpravil sultan preiskovalno komisijo. Posadka je dobila novega poveljnika. Sodijo, da je zdaj na otoku mirno.

RUSIJA.

Skesana revolucijonarka. »Daily Telegraph« poroča iz Peterburga, da je 26. t. m. prišla k generalu Sandeckemu mlada gospodična, ki se je zelo nerodno vedla in bila v veliki zadregi. Naposled se je na prigovarjanje generalovo, naj mu pove, kaj hoče, zjokala ter mu odkrila, da ima od revolucijonarnega odbora naročeno generala umoriti.

Volitve. Pri volitvah delavskih in kmečkih zaupnikov ki volijo v duno, je v 23 gubernijah izvoljeno 600 pristašev desnice, 458 zmernih, 35 kadetov in 238 socialistov. Od 682 kmečkih zaupnikov je 362 duhovnikov. V okrožju slavjanskem (gubernija Charkov) je izmed 32 zaupnikov izvoljenih 27 nemških kolonistov.

Proračun. Redni dohodki za leto 1906 iznašajo 243 milijonov več, kakor je izkazano v proračunu, torej 2271 milijonov, dočim so predlanskim znašali 247 milijonov.

Izpreobrnjeni car. »Daily Chronicle« poroča, da je car pripravljn napraviti kompromis z ustavnimi demokrati, če ti izpremenijo svoj agrarni program, opustijo zahtevo poljske avtonomije in se pobotajo s plemtvom. Baje je carja do tega napotilo odkritje, da so reakcionarji najeli morilce, ki so ubili poslanca dume Hercensteina in način, kako reakcionarci delajo s carskimi posestvi, katera na skrivaj prodajajo.

57 uradnikov obsojenih na smrt. Peterburška policija je prišla na sled veliki zaroti teroristov. 57 višjih uradnikov je bilo obsojenih na smrt. Med njimi mestni glavar peterburški Tačevskij.

BRIAND PROTI FRANCOSKIM UČITELJEM.

Med naučnim ministrom Briandom in francoskimi ljudskoškolskimi učitelji je prišlo do hudega spora. Učitelji departmaja senškega so pristopili k pariški socialistični strokovni zvezi delavcev, tudi ostali francoski učitelji se mislijo prikloniti socialističnim delavskim sindikatom. Briand je nato učiteljem zagrozil, da jih odstavi, ako se združijo s pariško delavsko strokovno zvezo, ki je revolucionarna; učitelji pa pravijo, da bodo štrajkali.

KULTURNI BOJ NA ŠPANSKEM PONESREČEN.

Novo ministrstvo Maurovo je konzervativno. Sklenilo je, vzdržavati z Vatikanom najboljše razmere, ne da bi docela stopilo v opozicijo z liberalci. Nova zbornica se snide 1. maja. Z izpremembo ministrstva vred se je izvršila tudi velika izprememba na najvišjih upravnih mestih. Za madridskega župana je imenovan Dato, za madridskega guvernerja Marquis de Vadillo, za predsednika državnega sveta Marquis de Pidal in več novih državnih podtajnikov pri različnih ministrstvih.

Zahtevajte „Slovenca“ v vseh gostilnah! — Zahtevajte „Slovenca“ na kolodvorih!

Veliki ljudski koncert „Glasbene Matice“ v Ljubljani.

Ker je bila koncertna dvorana hotela »Union« pri zadnji prireditvi prenapolnjena in ni bilo možno vstreti vsem ljubiteljem glasbene in pevske umetnosti, poskrbela je »Glasbena Matica«, da se je večeraj vnovič vršil veliki ljudski koncert s skoraj istim vsposredom.

V polni meri zaslužene laskave ocene zadnjega koncerta, so privabile tudi vdrugič dokaj poslušalstva. Dvorana je bila zopet zasedena izvzemši nekaj prvih prostorov.

Splošen vtis večerajšnjega koncerta je gotovo še ugodnejši in zadovoljnejši od zadnjega. Zdelo se je, kakor da je izginili ves strah, ki sicer kolikortoliko vpliva na jasnost in točnost proizvajanja. Neka samozavestnost se je opazala pri solistih i pri zboru.

Foersterjeva skladba »Turki na Slevici« tembolj ugaja, čimvečkrat se sliši. Sedaj smo še le prav čutili, kako karakteristično-mojstersko je g. skladatelj vpriporil in posnel n. pr. bojno roهنenje sovražnika, ki se pa preplaši, ko zagleda čudovito podobo Marijino. Bojno vrvenje preneha, — nastopi mir in strah, — vse to se lepo in jasno čuti v muzikaličnem slikanju.

Glavna misel cele skladbe je, izraziti po eni strani neznano grozo in brezmejni strah, ki ga provzroča turški naval na mirne vaščane, po drugi po veliko medsebojno zaupanje vernega ljudstva v Preblašeno. Ze instrumentalni uvod nam popolnoma pojasni celo situacijo. Dolg pedalni ton izraža neko pritajeno, tiho grozo, ki leže kakor mora na mirno prebivalstvo. Nad to morečo grozo pa sikajo ognjeni zublji po gorah v triolah in tremolu in strah le še povečujejo. Se poslušavca se nehote takoj začetkom oprijemlje to čustvo strahu pred tem, kar ima priti. Ravnotako karakteristični je začetni zbor; kako lepo slikajo oktavni skoki navzdol in navzgor šviganje velikanskih ognjenih grmad v mirni tihi noči! Pa kar nenadoma se začuje grozni, obupni vzkliz: Turek! Instrumenti ga ponavljajo za zborom, vmes pa se sliši peketanje konjskih kopit in silen vrišč, ki ga provzroča bližajoči se naval; obenem se pa silno lepo izraža slast, ki jo provzroča Turkom požig in morija v besedi »požiga« in v instrumentih: Kar vidiš strasti pijane, izbuljene oči, kako se radujejo nad grozo, ki jo širijo s svojim divjim pohodom. Seveda se takoj oglasi bridek jok in stok v poltonih navzdol, strah počasi popolnoma vse prevzame in vse kakor otrplo popada obupno na tla in utihne v dolgo pridržanem skupnem tonu: vsega bo konec — — — Toda živa verska zavest dvigne zbegana srca in v prisrčno lepem zboru: »Pomagaj zdaj nam večni Bog!«, ki je zložen prav v narodnem duhu, zaupno prosi pomoči. Toda komaj zbor konča, že se zopet zasliši vrišč in kakor razburkano valovje ob vihrji se drvita zbor in orkester nad vas, vse se premetava, vse besno hiti in divje vriska — zbor Turkov in instrumenti za njim — sablje zvenče, konji peketajo: pravi sodni dan za nesrečno vasico. Edino upanje je križ, ki ga starček v zaupnem, mirnem samospetu sname s stene in med turškim vriščem opominja sina, naj vrže sekiro v kot, zakaj edino orožje je križ. Ta zavest ga navduši, da z mladeniško živahnostjo in odločnim ognjevitim napevom stopi na čelo vaščanov: »Le urno, urno za meno!« in z ljubeznjivim motivom: »Tam bo Devica mila« vzbudi v potrtih srcih zaupanje, tako da vse ljudstvo (mešani zbor) povzame njegov spev in ga po božno ponovi. Jako lepo izraža veliko ljubezen, pa obenem tudi strah samospesv matere, ki jemlje v naročje svoje dete, da ga ponese v varstvo Marijino. zvečana kvarta na besedah »glej« in »drži« je prav pristno jugoslovanski motiv in znači velik efekt. Pa iz teh čustev jo predrumijo Turki, da z drugimi vred odbeži in pozdravlja v nežnem ženskem in pozneje v mešanem zboru romarsko cerkvico v gorskem smrečju. Toda Turki silno pritiskajo in ljudje beže (instrumenti), petje pa jako lepo izraža naglo, strah, zadrego, ker je cerkvica premajhna. Pa to zadrego tudi v instrumentih — prava močna stena — postavijo pred cerkev. Pa seveda, kaj bo nekaj

tudi g. vladni nadinženir iz Postojne Ivan dovske rabinice in verske oblasti, da naznanijo oblastim uradno trgovce z deklicami.

Učiteljico so umorili. Na smrt so obsodili v Solunu Grka Constantinos, ki je umoril rumunsko učiteljico Mario.

Samoumor pred vrati igralke. V Pragi se je ustrelil pred stanovanjem igralke češkega narodnega gledališča, Koretke, 22-letni realez Henrik Kudrnac. Bil je tih oboževalec Koretkin. Igralka trdi, da ga ni niti poznala.

Nemško pevsko društvo. Drugo polovico meseca julija priredi v Vratislavi zveza nemških pevcev svoje sedmo slavlje. Zveza nemških pevcev šteje 120.000 članov.

Fato morgano, krasne zračne prikazni, so videli 21. t. m. prebivalci Care v smeri proti otoku Uglian.

Mraz v Italiji. Kakor se poroča iz Italije, imajo tudi v Gorenji Italiji pravcati sibirski mraz. Iz Rima se poroča o snegu.

Kaj se vse zahteva od poslanca. Nekemu poljskemu poslancu je pisal volivec, naj mu kupi očala. Poslanec ni vedel, če je kmet kratkoviden ali daljnoviden, a očala je vseeno kupil. Neki moravski poslanec je dobil tako pismo: »Recite Becku, naj prepove mojemu sosedu imeti psa. Zival laja celo noč!« Nekega češkega poslanca je prosil neki invalid, naj mu preskrbi novo lajno, ker so mu staro zarubili! Lajnarji je poslanec res poslal 70 kron.

Tovarna za fese. Turška vlada je zgradila že davno državno tvornico za fese v Hereku. Zdaj misli to povečati. Da bi bil promet olajšan, dobe trgovci večje popuste.

Nove zalepke so ravno take kot stare, le na zadnji strani je napisano, da velja popir 1 vinar. Novi formularji za telegrame imajo zelen rob in zelen tisk ter stanejo 2 vinarja.

Tragičen vzrok smrti kapitana Brunswiga. Potres na Jamajki v Kingstownu je zaliv popolnoma izpremenil. Morsko dno se je namreč na več mestih dvignilo, a mestoma se je znižalo. Pred meseci je bil že žrtev tega vulkanskega pojava znani in slavni kapitan Brunswig, ki je prijadral v kingstowsko luko nič hudega sluteč, kot kapitan najlepšega in najboljšega izletnega parnika črte »Hamburg-Amerika«. Nenadoma je zadel parnik ob skalo na mestu, kjer je bilo prej morje globoko. Kapitan Brunswig je bil vsled tega tako žalosten, da je šel v svojo kajuto in se tam ustrelil. Sedaj je sledil potres in dognali so, da so se morska tla že prej izpremenila in da Brunswig ni bil kriv nesreče lepega parnika.

Ljubljanske novice.

Išče se kandidat.

Samo resne ponudbe s fotografijo naj se pošiljajo na naslov

Ivan Hribar,

predsednik izvrševalnega odbora narodnonapredne stranke, mestni magistrat.
Več volivcev.

Ij Sestanek zaupnikov magistratne stranke. Kadar sklicuje naša magistratna stranka svoje zaupnike, tedaj se mora poslužiti najmanjše ljubljanske dvorane in se v ta »izbrani« krog zaidejo med maloštevilne magistratne »zaupnike« naši zaupniki, ki nam podajajo o gibanju med magistratno armado točna poročila. Včerajšnji sestanek teh zaupnikov je imel lep namen dobiti za magistratno stranko državnozborskega kandidata za Ljubljano, ker ga doslej gospod Hribar kljub največjemu trudu še ni mogel dobiti. Dr. Tavčar se je naveličal, Hribar bi rad, pa se boji ožje volitve, dr. Triller, ki je mislil, da ima mandat ljubljanskega mesta že v rokah se je nedavno pri seji ožjih zaupnikov lahko prepirčal, da ga pravzaprav nihče ne more. Neki odkritosrčni možakar je namreč pri dotični seji vstal in dejal: Če je že sedaj dr. Triller tako ošaben, kaj bo še-le, ako bo izvoljen — saj že sedaj nobene ne pogleda! Te vsestranske simpatije so dr. Trillerja in »izvrševalni odbor narodnonapredne stranke« napotile, da je v soboto dal v »Narod« to-le kisljico:

»K državnozborski volitvi. — Iz izvrševalnega odbora narodnonapredne stranke se nam poroča, da je gospod dr. Karol Triller zaradi preobilo drugih opravil odklonil kandidaturu za ljubljanski mandat.«

Kandidatura dr. Windischerjeva se je za par ur pojavila na površju, pa je ravnatoako hitro izginila, kakor je prišla. Na par zdihljivej dr. Novakovih se ni nihče ozrl in tako tudi predavanje o Francoski dr. Novaku ni prineslo kandidature. Proslavljena poslanca Plantana in Ferjančiča vidijo, pa tudi teh kapacitet nihče ne zagrabi... Za najboljšo narodnonapredne ljudi se nihče noče — navdušiti. Prvaki so sedaj pošteni v megli.

Včerajšnjega sestanka zaupnikov v mali dvorani »Narodnega Doma« se je udeležilo okoli 80 oseb. »Dohtar« Cham je pripeljal svoje »društvo«, da je tako bil ta sestanek sploh omogočen. Shod je otvoril župan Hribar in povedal, da so se gospodji sešli, da poslušajo »kandidata«. Na županovo vprašanje »Kdo želi besede« — se ni nihče oglašil k besedi, začulo pa se je par klincev: »Župan naj bo kandidat! Gospod župan je nato izjavil, da on nikakor ne more prevzeti kandidature, da je preobložen, da letos poteče njegova županska doba in je vprašanje, ako bo sploh še mogel županstvo prevzeti, ker ima toliko opravila. Dejal je, da je prestar, da je treba časih

v državnem zboru po dve uri govoriti in da volitve niso sedaj nič več — tako lahke kot so bile časih. Ako bi se današnji shod soglasno izjavil za dr. Trillerja, bi on upal dr. Trillerja pregovoriti, da prevzame kandidaturu. Klici: Župan naj bo. Saj ga lahko nadomešča podžupan. Dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški: »Tega pa ne! Ako bi bil župan izvoljen za poslanca, jaz takoj odložim podžupanstvo.« Župan je predlagal dr. Windischerja, kar je povzročilo občno mrmranje ter se je prešlo preko te kandidature. Dr. Novak, odvetniški tovariš dr. Trillerja, je dvakrat govoril ter je dejal naj župan konfirira z dr. Trillerjem, nakar naj se v nedolžnem času zopet vrši sestanek. Dr. Novak je župana nahrutil, da je njegova dolžnost dobiti kandidata, kar je spravilo gospoda župana v precejšnjo jezo. V istem smislu je govoril gospod Lenče, kakor je bil konec tega političnega »Katzenjamra«. Vse je bilo tako žalostno, da je človek vsak čas pričakoval, da mu kot himna naše magistratne stranke zadoni na ušesa: »Blagor mu ki se spočije!«... Da povsipešno magistratovcem iskanje kandidata, smo priobčili danes v ta namen brezplačni inserat.

Ij Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v torek (nepar) bode prva repriza Donizettijeve tragične opere »Lucia di Lammermoor«. Naslovno vlogo poje ga. Skalova, Edgarda g. pl. Rezunov, Henrika g. Oufednik, Arturja g. Ranek, Rajmunda g. Betetto, Elizo gca. Kocavarjeva, Normana g. Bukšek.

Ij Društvo zdravnikov na Kranjskem. Prihodnje redno mesečno zborovanje vrši se v četrtek, dne 31. t. m., ob pol 6. uri zvečer v učilnici porodniškega oddelka deželne bolnišnice. Dnevni red: 1. Naznanila predsedstva. 2. Demonstracije. — Prof. dr. Alfred pl. Valenta, dr. Gallatia. 3. Slučajnosti. — Ob 8. uri zvečer občni zbor pokojninskega zaklada v hotelu »Union«.

Ij Velika Slavčeva maskarada vrši se, kakor že naznanjeno, na pustno nedeljo, dne 10. februarja. Vabila prično se prihodnji teden razpošiljati in bodo do konec tedna vsa razposlana. Kolikor je že sedaj odboru znano, je za letošnje maskarado izredno zanimanje, osobito še v maskovnem oziru, vendar pa je od več skupin izprošila, da naj se varuje tajnost, er bodo šele na maskeradi vsakogar presenetile. Kakor so pa povsodi otroci tisti, ki vse razblebetajo, tako so tudi tukaj sporočili, da jih pride velika skupina »rajskih otrok«, seveda tudi uprav rajske razposajenih, tako, da revež tisti, kogar dobe v roke, mesto raja bode imel pravcati pekel pred seboj. Tem se pridružijo tudi mnogoštevilni »bebeji« in »pircti«, toraj že zopet sama nagajivost in razposajenost. Ubogi filistri, ti dve nežnorazposajeni skupini vam bodo gotovo, vsaj za eden večer razjasnile čmerne obraze. Pogajanja pa se vrše, pridobiti na maskarado tudi »kopniškega čevljarja-stotnika« z enim odelkom tistih vojakov, ki je ž njimi tako imenitno nastopil v Nemčiji ter zavzel cel magistrat. Toda o tem in drugih skupinah prihodnjič kaj več.

Ij Delovanje mestne posredovalnice za delo in stanovanja. Mestni trg št. 27, telefon št. 99. Od 18. do 24. januarja je dela iskalo 14 moških in 42 ženskih službenecv. Delo je bilo ponudeno 11 moškim in 41 ženskim službenecv. V 36 slučajih se je delo sprejelo. — Od 1. do 24. januarja je došlo 220 prošenj za delo in 198 deloponudeb. V 136 slučajih je bilo delo sprejeto. — Delo dobe takoj: moški: 2 hotelska slugi, 4 trgovski slugi, 7 konjskih hlapcev, 3 hlapci za kmetiško delo; ženske: 1 prodajalka kruha, 3 računske natakarice, 3 podnatakarice, 3 gostilniške kuharice, 3 gostilniške deklice, 3 dekile za kmetiško delo. — Dela iščejo: moški: 1 strojnik, 1 kurilec, 4 delavci; ženske: 3 prodajalke manufakturne stroke, 2 prodajalki mešane stroke, 2 trafikanjini, 2 šivilji, 2 kuharici k orožnikom in razni drugi posli. — Oddati je takoj stanovanja z eno, dvema in tremi sobami, ter več mesečnih sob, za maj stanovanja z dvema in tremi sobami. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

Ij Roditeljski večer za starše, vzgojitelje in prijatelje šolske mladine bo v petek, dne 1. februarja ob šestih zvečer v telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskoga ulici. Predaval bo g. katehet Anton Čadež o temi: »Mladina in alkohol«. Vstop prost.

Ij Ljubljansko učiteljsko društvo bo imelo v sredo, dne 30. t. m. ob osmih zvečer v hotelu »Južni kolodvor« redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Po končanem zborovanju bo predaval g. učitelj K. Wider »o šolskem redu za ljubljanske slovenske ljudske šole«.

Ij Za rezerviste — kolesarje. Oni rezervni podčastniki in nadomestni rezervisti-kolesarji, ki še niso specialno kam oddeljeni, naj se zglaste prej ko mogoče pri svojih občinah, da pridejo v predznakem za slučaj mobilizacije za leto 1907/1908. Zavezati se pa morajo, da pridejo k svojim polkom z lastnimi kolesi.

Ij Mrzla kopel. Dne 22. t. m. je šla v Gruberjev kanal znana žena nekega železniškega čuvaja, ker jo je njen oče nekaj karal. Ko je bila v vodi, pričela je vpiti na pomoč in še se ji je posrečilo spraviti se iz mrzle kopeli.

Ij Nesreča v kemični tovarni. Na Selu je padel s strehe kemične tovarne delavec Franc Peve, star 22 let, doma iz Kosez, okolica Kamnik, ter se je težko telesno poškodoval.

Ij Predpustna veselica delavstva Tönniesseve tovarne se je v dvorani »Puntigamske pivnice« včeraj zvečer ob sviranju društvene godbe kaj veselo razvila. Občinstvo se je ob spretnem aranžiranju gg. Jovana, Jakliča, Vindiša, Tomca, Zidana, Pleškova in še par drugih gospodov rediteljev prav izborno zabavalo. Na veselici smo opazili gg. Emila Tönniesa, inženirja Fama in Brinška, skoro vse gospode mojstre, svetnika trgovske in

obrtne zbornice gospoda Kregarja in mnogo drugega občinstva, ki je napolnilo vse gorenje prostore. Postrežba gospoda Remica je bila prav dobra.

Ij Električni tok ubil dva konja. Včerajšnja noč se je odtrgala električna žica cestne razsvetljave na hiši gospoda prim. dr. Schleimerja na Zaloški cesti in padla na cesto. Ko se je pripeljal mimo ravnatelj papirnice v Vevčah gospod Pavel Wagner v kočiji z dvema konjema, vračujoč se iz kazine od garnizijskega večera, sta se konja zamotala v žico s tokom 300 volt, ki ju je ubila. Konja sta bila vredna 1600 kron. Kočijažu in ravnatelju se ni zgodilo ničesar. Upamo, da bo nezgoda dala magistratu povod, da bo resno prijel poštno upravo, da že enkrat bolje uredi telefonske žice. Take nesreče se bodo lahko ponavljale, ako bo razdalja med telefonskimi drogovi tako velika, kakor je to na licu nesreče. Le slučajno ni bilo to pot človeških žrtev. Vsa odgovornost za nadaljne nesreče pade na poštno upravo, ako se takoj ne stori vse, kar je za varnost občinstva potrebno.

Iz slovanskega sveta.

sl Bolgarski dijaki v Belgradu in Zagrebu. Ker je vseučilišče v Sofiji vlada zaprla, se je vpisalo nad 50 bolgarskih dijakov na belgradsko vseučilišče. Mnogo bolgarskih dijakov bo nadaljevalo svoje študije v Zagrebu.

sl Stavka dijakov se pripravlja na brnski češki tehnik, ker so profesorji sklenili, da se skušnje vrše le ob gotovih terminih.

sl Odlikovanje. Kakor se iz Peterburga brzojavlja, bil je dr. Luby Niederle, profesor arheologije na češki univerzi v Pragi, imenovan dopisovalnim članom carske znanstvene akademije v Peterburgu. Dr. L. Niederle je znan tudi kot iskren in vnet slovanofil. Častitamo!

sl Svoboda narodnostij na Ogrskem. Od 6. oktobra 1898. do 7. junija 1906 je bilo na Ogrskem zavoljo »ščunjanja« proti Mažarom obsojeno 177 ljudi na 44 let ječe in 49.293 K globe. — K temu pristavljajo slovaške »Ludove Noviny«: »In kje so ti naščunani ljudje? In zoper druge narodnosti noben ni ščunval? Čudna reč!«

sl Nevarna slika. Poljsko društvo »Towarzystwo przyjaźni sżuk pieknych« je dobilo od »Amtsgerichta« v Astrovu poročilo o konfiskaciji letošnje premije društva »Realawice« od Chelmonskega; ta podoba je bojda zelo »nevarna za javni red, ker hujska eno vrsto prebivalstva zoper drugo«.

sl Žalostna vest. V Poznaniu živi 90.000 Poljakov in 50.000 Nemcev. Uprava mesta je pa v nemških rokah. Pri zadnjih volitvah v mestni svet je bilo izvoljeno samo 7 Poljakov za odbornike in sicer v tretjem volivnem razredu, dočim je bilo prej 10 poljskih odbornikov. V prvem in drugem razredu ni bil izvoljen noben Poljak. Izmed 60 odbornikov bode sedaj samo 7 Poljakov. »Dziennopzu« piše, da so poljski uradniki in služabniki, ki so od magistrata odvisni, volili z Nemci.

sl Prva turška banka v Bosni. V Brčkem snujejo Turki svojo banko, ki bo imela za temeljno glavnico 250.000 kron.

sl Kako delujejo Čehi za svojo »Šolsko Matico«. Češki narod je v svoji rodoljubnosti nenavadno iznajdljiv. Vsi računski listki po gostlinah imajo na sebi prilepljene narodne kolke, ki jih morajo gostje z ostalim računom plačevati. V eni gostilni so porabili takih listkov od 1. julija do 20. septembra minolega leta 2100. Istotako prilepljajo češki zdravniki narodni kolek na recepte. Tudi neko sredstvo, (Thynolin), ki so ga iznašli češki zdravniki za čiščenje zob, so obrnili v sličen namen. Ves dobiček pri prodaji dobiva namreč »Šolska Matica«. In sedaj se dela celo na to, da bi se vpeljalo prilepljanje kolka na hranilnične knjige.

sl Iz Prusije. Poljaki v pruskem državnem zboru se že z vso vno pripravljajo za volitve, ki se bodo vršile dne 23. januarja. Zanimivo je, da bodo Poljaki pri teh volitvah prvokrat nastopili samostojno ter se ne združijo v nobenem okraju, niti v Šleziji, s katoliško stranko centra. Pokazalo se je namreč, da nemški katoliki niso branili Poljakov tako, kakor se je pričakovalo; nekateri nemški katoliki so celo trdili, da pruska vlada ima pravico zahtevati, da bi se poljska deca učila krščanskega nauka v nemškem jeziku.

Izpred sodišča.

Opeharjeni kupec. Dne 16. oktobra leta 1905, je prišel Matija Plevel iz Zaloga že dopoldne v Završnikovo gostilno na Klancu. Tam so bili tudi posestnik France Lap, njegov starejši brat Janez ter Janez Grošelj, vsi iz Klanca. Plevel se je razgovarjal s posestnikom Francetom Lapom, na kar je ta zapustil gostilno, proti poldne sta pa tudi druga dva odšla; le Plevel je naprej pil. Popoldne okoli tretje ure sta se Janez Lap in Grošelj zopet vrnila v isto gostilno. Plevel, ki je bil že precej pijan, je mislil, da ima posestnika Franceta Lapa pred seboj, zato je nagovoril Janeza Lapa, če mu proda grunt. Čeravno mu je Grošelj pravil, da Janez Lap ni posestnik, marveč brat France ni vse to nič izdalo. Plevel je v enomer tiščal naj mu proda grunt. Konečno so se pa jeli le pogajati, ker se je Janez Lap tako delal, kakor da bi bil on lastnik. Bajtar Gregor Kern je prevzel mešetarijo proti temu, da bo dobil 10 K. Mešetariti so tudi pomagali gostilničar Anton Završnik in gostje Franc Jenko in Janez Peterlin, kajzarjeva sinova in delavec Peter Cvirn. Nekaj jih je prigovarjalo Janezu Lapu, naj nekaj od kupa odpusti, drugi pa Plevelu, naj kaj doda. Končno so se pogodili za 7200 K. Plevel je dal na kupnino 140 kron, katere je Janez Lap spravil ter plačal skupno pijačo okoli 14 K, drugo so si med se-

boj za mešetarijo razdelili. Janez Lap in Peter Cvirn sta se imela pa še posebej zagovarjati in sicer: prvi je nekaj mesecev po tem dogodku v Komendi brez povoda z nožem napadel Matevca Korbarja in ga sunil v hrbet, drugi je pa čevljarja Alojzija Janežiča pri Sv. Križu brez povoda na cesti napadel, ga sunil s pestjo v hrbet, da je padel na zobe, in potem, ko je vstal, mu spodnesel nogo, da je zopet padel z desno ramo na tla s tako silo, da si je izpahnil lehti. Sodišče je vse obtožence krivimi spoznalo in obsodilo Janeza Lapa na dva meseca, Kerna na 4 tedne, Peterlina in Cvirna vsakega na tri tedne, Završnika in Jenkota pa vsacega na 14 dni ječe.

Ni se ji posrečilo. Že dvakrat zaradi tatvine predkaznovana Jožefa Sluga iz Račice na Primorskem, je prišla dne 23. oktobra k Avgustu Kregarju v Ilirsko Bistrico z nekim pismom, ter rekla, da služi za dekle pri nje-govi tačji v Smeriah in da jo ta pošila, naj ji izroči zaprosenih 60 K posojila. Ker ji je tu ta poskus spodletel, šla je še tisti dan k Janezu Perkanu v Trnovo in trdila, da jo pošila mož njegove sestre, naj mu posodi za nakup vina 60 K. A tudi tu ji ji izpodletelo. Čez dva dni je pa prišla v Jelšane k Dragotinu Guliču, ter ga tudi z nekim pismom za Jožefa Surina zahtevala 60 kron posojila, češ, da je njegova dekla, a posojila ni dobila. Obdolženka je vse v preiskavi odkrito priznala. Ker je razpravo zamudila, je bila in contumacijem obsojena na dva meseca ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZADNJA SEJA DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 28. jan. Danes se vrši zadnja seja državnega zbora. V današnji seji je odgovarjal ministrski predsednik Beck na interpelacijo o sklicanju deželnih zborov. Gotovega ni nič povedal, vendar je bilo iz odgovora posneti, da bi bila vlada pripravljena sklicati tik pred volivnim terminom na kratko zasedanje one deželne zbere, ki bi hoteli skleniti volivno dolžnost. Beck je v svojem odgovoru razvil nekak volivni program vlade. Koncem seje bo podal pregled zborničnega delovanja predsednik Vetter, nato bo govoril ministrski predsednik.

Dunaj, 28. januarja. Glede na invaliditeto in starostno preskrbo je danes dejal Beck, da se bo vlada ozirala posebno na malega obrtnika in kmeta in bo v kratkem to vprašanje proučila. Nadalje je Beck konstatiral, da padajo cene živini, da bo vlada predložila novemu državnemu zboru reformo hišnega davka in trgovinskega zakona ter reformo sodnosti deželnih nadsodišč in najvišjega sodišča.

PRIHODNJE DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE.

Dunaj, 28. jan. Glavne volitve v novi državni zbor bodo 7. maja, eventualne ožje volitve 14. maja.

POLONYJA HOČEJO ODLIKOVATI.

Budimpešta, 28. jan. Weckerle je bil danes pri Polonyju ter mu izjavil, da je cesar sprejel njegovo demisijo. Povedal mu je tudi, da se mu ponuja visoko odlikovanje, a Polonyj je vsako odlikovanje odklonil.

STRAŠNA BURJA V ISTRI.

Buzet, 28. jan. Včeraj je tu divjala strašna burja, imeli smo sneg in hud mraz. V Sočergah je burja razrušila mnogo hiš, ena hiša je zgorela, cerkvi je burja odnesla novi krov.

ATENTAT NA SRBSKEM DVORU?

Belgrad, 28. jan. Uradno poročajo, da je eksplodiralo v sobi prestolonaslednikovi nekaj streliva za lovske puške. Soba je bila močno zakurjena, v bližini peči pa nekaj lov-skega strelnega prahu, ki se je vsled vročine užgal in razpočil, povzročivši močen pok. Po mestu si pa ljudje pripovedujejo, da se je izvršil atentat.

NARAŠČAJOČE ŠTEVILO CENTRUMOVH VOLIVCEV.

Kolin, 28. jan. V 26 volivnih okrožjih se je povišalo število glasov, oddanih za centrum za 70.000 več, kot leta 1903. Če štejemo k centru tudi volivce, ki so na Badenskem v nekaterih okrajih iz taktičkih razlogov oddali svoj glas konzervativcem, ima centrum samo na Badenskem 19.500 volivcev več, kot leta 1903. Vsega skupaj sodijo, da znaša narastek centumovih glasov več stotisočev. (Natančno število priobčimo jutri. Uredništvo.)

»VORWÄRTS« O VOLITVAH NA NEMSKEM.

Berolin, 28. jan. »Vorwärts« piše, da so socialni demokratje dobili 152.000 glasov več kot leta 1903, dasi so propadli proti meščanskemu kartelu.

STRAŠNA NESREČA.

Saarbrücken, 28. januarja. V jami Reden se je dogodila strašna eksplozija. 125 mrtvih rudarjev so že spravili iz jame, do 300 delavcev je pa še zasutih.

Društveni govornik.

Na razna vprašanja naznanjamo, da »Društvenega govornika« ne moremo posebej oddajati ter ga razpošljemo le kot prilogo »Duhovnemu pastirju«. Celoletna naročnina na mesečnik s prilogo znaša, kakor znano, 8 K. Istodobno naznanjamo tudi, da so stari letniki »Duhovnega Pastirja« deloma razprodani in da znižana cena za stare letnike ni več v veljavi. Naročila sprejema »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Knjiga za vzgojitelje mladine.

Pred kratkim je izšla knjiga pod naslovom: »Jugendlehre«. Ein Buch für Eltern, Lehrer und Geistliche vod Dr. F. W. Foerster. Pisatelj je sicer protestant, vendar pa vzbuja

njegova knjiga tudi med katoliki posebno zanimanje in nudi vzgojiteljem mladine najboljše podatke. Knjiga obsega 724 strani, je krasno vezana ter stane 7 K 20 h. Kdor vpošlje po nakaznici svoto za knjigo, dabi isto poštino prosto. Naročila sprejema »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Sienkiewicz »Jernač zmagovalec« in pa znano Ahlehtnerjevo povest tirolskega gorskega župnika »Med plazovi« prinaša sedmi sešitek »Ljudske knjižnice«, katerega smo ravnokar razposlali in kateri tvori začetek tretjega zvezka »Ljudske knjižnice«. Te dve povesti bota vzbudili splošno zanimanje med slovenskim ljudstvom in smo prepričani, da se bo »Ljudska knjižnica« splošno priljubila. Vsak zvezek »Ljudske knjižnice« je zase celota in se tudi zase dobi. Tako obstoji prvi zvezek iz treh sešitkov ter obsega povest: »Znamenje štirih«. Cena celotne povesti 60 h, oziroma s poštino vred 66 h. — Isto ceno in isti obseg ima tudi druga povest »Ljudske knjižnice«: »Darovana«, ki se vrši v dobi slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Ta povest tvori drugi zvezek »Ljudske knjižnice«. Kdor želi eno ali obe teh povesti, naj se blagovoli oglašiti in doposlati denar. Kdor pa želi postati s sedmim zvezkom (z začetkom Sienkiewiczove povesti) naročnik »Ljudske knjižnice«, naj blagovoli na naslov »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani doposlato plačilo za vsaj deset sešitkov »Ljudske knjižnice«, t. j. 2 K 20 h.

Za društvene zборе.
Nova zbirka, obsegajoča: 21 moških in mešanih zborov, uredil Matej Hubad, se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani ter velja 6 K. Na razpolago so tudi posamezni glasovi. Zbirka obsega:

- A. Moški zbori:
- 1. E. Adamič: »Franca«.
 - 2. J. Procházka: »Popotnik«.
 - 3. O. Dev: »Na poljani«.
 - 4. J. Procházka: »Pomlad«.
 - 5. J. Procházka: »Moč ljubezni«.
 - 6. J. Ocvirk: »Napičnica«.
 - 7. H. Vogrič: »Pismo«.
 - 8. A. Sochor: »Nočna rosa«.
 - 9. Jelen: »Ulihi naš Gospod«.
 - 10. Towačowsky: »Tugospev«.
- B. Mešani zbori.
- 11. J. Procházka: »Ljubezen«.
 - 12. J. Procházka: »Izpremenjeno srce«.
 - 13. O. Dev: »Zarja«.
 - 14. J. Aljaž: »Job«.
 - 15. J. Aljaž: »Domovini«.
 - 16. V. Krek: »Pogovor z domom«.
 - 17. Dr. G. Ipavec: »Pozdrav«.
 - 18. Dr. G. Ipavec: »Lahko noč«.
 - 19. J. Padovanc: »Vse mine« (»Moje jutro«).
 - 20. Dr. A. Schwab: »Slanica«.
 - 21. D. A. Schwab: »Vasovalec«.

* **Društveni govornik** (priloga Duh. pastirja) ima v prvem zvezku štiri v vsakem oziru poučne in vrlo zanimive govore. V prvem govoru »Socialne organizacije prvih kristjanov«. I. Podporna blagajna, slika veleučeni profesor dr. J. Ev. Krek na podlagi poročil sv. pisma cerkvenih očetov in istočasno poganskih pisateljev organizirano dejansko ljubezen prvih kristjanov pod vodstvom apostolov in prvih škofov. Govor bo povsod vzbujal požrtvovalnega apostolskega duha in najizdatnejše priporočal današnje socialne organizacije v sv. Cerkvi. — V govoru »Koristi rajfajznov« dobro pojasnjuje vč. g. J. Traven gospodarski, socialni in pravni pomen imenovanih denarnih zadrug. Članom rajfajznov bo budil govor veselje do varčnosti in dela, nečlanom pa predvsem smisel za združeno organizacijo. — V govoru »Domače knjigovodstvo« naš neutrudni sociolog dr. J. Ev. Krek podaja navodila za gospodarsko izboljšanje v našem narodu. Ljudstvo naj skrbno zapisuje izdatke za hrano, obleko, stanovanje kurjavo in druge potreščine. Podatki se bodo potem zbrali, pričeli in na njih podlagi se bodo natančno opisale razmere našega naroda in pokazala tudi pota, kako priti na boljše. Poslanci bodo pa v deželni in državni zboru s temi podatki prisilili na pomoč deželo in državo. Jasno je, da morajo z vsebino tega govora seznaniti voditelji vseh društev svoje člane. — V zadnjem govoru vč. g. Janko Jovan kratko in pregledno opisuje vpliv sv. Cerkve na narodno gospodarstvo. — Navedena vsebina najbolj priporoča »Društvenega govornika«. Naroča se obenem z »Duh. Pastirjem« pri »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* **Das soziale Wirken der katholischen Kirche in Österreich.** Band IV. Heft I. Diöcese Laibach. Von dr. Josef Gruden. Laibach 1906. Verlag der Leo-Gesellschaft in Wien. Že v uvodnem članku smo nedavno govorili o pomenu te knjige. Knjiga je zelo natančen pregled in slika socialnega delovanja cerkve na Kranjskem. Pisana je v nemškem jeziku, ker je del IV. zvezek obširnega skupnega književnega dela dunajske Leonove družbe, ki naj obsega socialno delovanje cerkve v Avstriji sploh. Za nas je ta knjiga ena naj-

znamenitejših publikacij zadnjih let, nujno potrebna zgodovinarju, vir za nadaljne študije, za praktično uporabo neobhoden pomoček. Uvod se bavi z ustanovitvijo naše škofije, prvo poglavje z verskim življenjem. To je cela vojska molitvev, ki so obenem socialni delavci — mogočen kulturni činitelj. 33.138 članov Marijinih družb, 109.200 članov bratovščine sv. Rešnjega Telesa! Drugo poglavje nudi natančen pregled o vzgojnem delu cerkve na Kranjskem s kratkim zgodovinskim uvodom. 4000 gojencev in gojenk vzdržuje cerkev v lastnih zavodih, od otroških vrtcev počenši do gimnazije. 129.800 kron duhovskih ustanov je omogočilo ustanovitve deželne gluhošernice, cerkvenih ustanov za dijake pa je 153. Njih letni znesek šteje 69.600 K., ustanovni kapital je visok 1.392.780 K. Tretje poglavje obravnava o splošni ljudski izobrazbi: o katoliškem časopisju (15 časnikov in revij), izobraževalnih društvih in knjižnicah, o umetnosti in znanosti, ki jo cerkev goji v posebnih društvih in gmočno podpira. Odlično mesto zavzema tu »Leonova družba«. Četrto poglavje govori o karitativnem delovanju cerkve. Cerkvenih ustanov za reveže je 180; letni znesek je visok 39.890 K., ustanovni kapital 797.800 K, denar občinskih ubožnih fondov je iz cerkvenega premoženja. V. poglavje je obširen pregled o socialnem organizatoričnem delu cerkve med vsemi stanov; zadruga, strokovna, rokodelska društva, hranilnice itd. Knjiga bo izvrstno služila apologetu, predavatelju, šolniku, statistiku, celo političnemu uradniku. Za nas pa je ponosna priča naših moči in našega dela. Knjiga velja K 3.40, po pošti 20 v več in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Borzna poročila.

»Kreditna banka« v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 25. januarja 1907

Kaložbeni papirji.	Denar	Blago
1/2 majeva renta	99 15	99 35
1/2 srebrna renta	100 10	100 0
1/2 avstrijska krona renta	99 25	98 45
1/2 slata renta	117 25	117 4
1/2 ogrska krona	95 0	95 90
1/2 slata	114 35	114 55
5/10 posojilo dežele Kranjske	99 10	100 10
1/2 posojila mesta Spjlet	13 30	113 65
1/2 Zader	98 90	100 85
1/2 bosn.-herc. žel. pos. 1902	99 60	100 60
1/2 češka dež. banka k. o.	99 0	99 0
1/2 i. o.	99 0	99 90
1/2 sast. pisma gal. d. hip. b.	100 3	101 35
1/2 pešt. kom. k. o. s 10% pr.	105 75	106 5
1/2 sast. pisma Innerst. hr.	100 —	101 —
1/2 ogr. cen. dež. hr.	100 —	100 25
1/2 hip. banke	100 —	100 30
1/2 obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100 —	101 —
1/2 obl. češke ind. banke	100 25	101 5
1/2 prior. Trst-Poreč lok.	99 90	—
1/2 prior. dol. žel.	99 50	—
1/2 juž. žel. kup.	316 50	318 50
1/2 avstr. pos. za žel. p. o.	100 65	101 65
Srečke.		
grečke od l. 1860%	156 75	158 75
1864	266 50	268 50
1864	53 30	55 30
sem. kreditne l. emisije	274 75	284 75
1/2	284 25	294 25
ogr. hip. banke	58	262 0
arbske a fra. 100 —	10 —	0
turške	69 25	170 25
Basilika	27 70	24 70
Kreditne	47 —	7 —
inomoške	80 —	85
Krakovske	92 —	8
Ljubljanske	6	1 —
Avstr. rud. kriša	47 0	49 50
Ogr.	28 25	30 25
Rudolfove	56	40
Salcburške	83	90 —
Dunajske kom.	497 50	518 —
Delnice.		
južne železnice	168 —	169 —
Državne železnice	91 75	92 75
Avstr. ogrske bančne delnice	1782	1793 50
Avstr. kreditne banke	586 25	587 25
Ogrske	837 —	838 —
Živnostenske	2 50 —	6 —
Premogokop v Mostu (Brüx)	756 —	764 —
Alpinske montan	620 75	621 75
Praške žel. ind. družbe	2651	2660 —
Žitna-Muranyi	69 6	70 60
Trbovljske premog. družbe	282	283 —
Avstr. orožne tovr. družbe	561	569 —
Češke sladkorne družbe	144 —	145 —
Valute.		
C. kr. cekin	11 56	11 40
10 iranski	90	19 10
10 marke	33 48	33 56
švedske	4	24 08
marke	11 40	7 60
laški bankovci	95 50	95 70
rublji	2 5250	2 5325
Dolarji	4 4	5

Pekarija

s stanovanjem in prodajalno

se daje **takoj v najem.** — Posebno ugodno za iste, ki bi želeli postati samostojni in tudi razumejo slaščičarstvo. Vprašanje na »poste restante« **L. B. 156 — Idrija.** 151 3 3

Nadinženir Fran Žužek

naznanja, da se je s svojo

tehnično pisarno

preselil v Šelenburgove ulice št. 3.

175 3-2

Vsled sklepa c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 26. januarja 1906, oprav. štev. A l. 820/6 se vrši 39-44

prostovoljna dražba

v zapuščino gospoda **Frana Orešek** iz Ljubljane spadajočih premičnin, kakor **hišne oprave in perila** dne **30. t. m. v hiši št. 44 na Sv. Petra oesti v Ljubljani.**
Začetek dražbe ob 9. uri dopoldne.
V Ljubljani, dne 26. januarja 1907.
C. kr. notar kot sodni komisar:
Dr. Karl Schmidinger s. r.

179 1-1

Naznanilo.

Na zemljišču »Friškovec« poleg nove pehotne vojašnice so 2667 6-4

zemljišča

G. Auerjevih dedičev parcelirani na **prodaj.**
Poizvedbe v **pivovarniški pisarni, Wolfove ulice 12** in pri **J. N. Plautz-u, Rimska cesta št. 24.**

2 izurjena rezbarja

pozlatarja

za **cerkveno delo** sprejme **takoj trajno** 119 6-6

Aleksander Götzl,
podobar in pozlatar v Ljubljani.

kuharica

za župnišče na deželi. — Nastop takoj. — Naslov pove uredništvo »Slovenca«. 161 3-2

Izjava in priporočilo.

Hčerka podpisanega, Ivana Frančiška, je bila lani v decembru zbolela na očeh ter dobila temno-rdeče oči. Po preteku petih dni dni je jela rabiti na priporočilo takozvano Čoketovo vodo iz Črnuč pri Ljubljani. Deklici je čez 3 dni takoj odleglo in se sedaj brez zdravniške pomoči veseli popolno zdravih oči. Dolžan sem priporočati to sredstvo iz lastnega prepričanja vsakomur najtopleje.

Brdo pri Lukovici, 19. jan. 1907.

Bizjak,
c. kr. sodni kancelist.

Oglas.

Podpisano društvo išče

izurjenega trgovca

z mešanim blagom, kateri bi prevzel tudi vodstvo gostilne v novo sezidanem Narodnem domu v Buzetu, Istra.

Ponudbe naj se pošiljajo na **Buzetsko društvo za štednjo i zajmove** do konca februarja.

172 4-2

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnica: K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

priporočila k žrebanju dne 1. februarja 1907:

Turške srečke: kurz K 169.
Srečke laškega rud. križa: kurz K 49.
Promese na drž. srečke iz l. 1860 (cele K 35, petinke K 13) gl. dobitok K 600.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun po 4 %.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond: K 200.000.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik. Tisk »Katoliške Tiskarne«. Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.